

EDITORIAL

Gammatan ti krisis iti pulitika iti sidong ti rehimen US-Marcos

Napaspas nga uming-inget dagiti susik ken kontradiksyon iti nagbaetan dagiti agkakaribal a paksyon ti agar-ari a dasig iti sidong ti rehimen US-Marcos. Nalawag a maim-imatangan itan ti kinabulok ti agar-ari a sistema ti pulitika a pakaitampokan dagiti maniobra, rinikkiar ken panagiinna-gaw iti poder dagiti reaksyunaryo a partido a mangibagbagi iti interes ti su-magmamano a kunniber ken pasista a pulitiko nga aso-aso dagiti imperyalista a gangannaet.

Naparang nga agrikrikiar ti ag-pada a bukatot-iti-turay, gamrud ken pasista a gunglo ti Marcos ken Duterte. Nabiit a narunaw ti oportunist a "uniteam" da. Kasupadi iti kari nga akomodasyon, dagus a nagmiminnaniobra ken nagsisinnikil ti agkaribal a bunggoy, iti panggep a palawaen ti impluwensya ti tunggal maysa ken kontrol iti bileg ken tinakaw da a kinabaknang da, ken iku-

say ti karibal da.

Iti maysa benneg, dandani katugtugaw na pay laeng kas bise-presidente ken kalpasan a naipaidaman iti kinasekretaryo iti Department of Defense, dagus a kinaradap ni Sara Duterte dagiti heneral ti militar ken pulis tapno ipaganetget ti impluwensya na. Iti bangir na, binukodan ti gunglo a Marcos dagiti kangrunaan a pusisyon iti burukra-

sya, militar ken kongreso. Dagiti kontrata ti gubyrno nga iggem ni Duterte nangruna dagiti dadakkel nga imprastruktura a pinondoan ti China, ket inbasura ni Marcos, pabor kadagiti kroni na, ken pabor kadagiti pautang ken puonan ti Japan ken US.

Kimmaro ti susik ti agkaribal a gunglo idi agdadata a nagpanawagan ti kampo ni Duterte ti panag-alsa iti uneg ti militar ken pulis, panangipasaknap ti pangta ti asasinasyon, ken panangsakay na iti nasaknap a panagsupyat ti umilli a Pilipino tapno ilusot ti iskema a "chacha" (*charter change* wenna panangbaliw iti konstitusyon). Tapno anawaen ti karibal na, ar-aramaten ni Marcos ti pangta a palubosan ti International Criminal Court nga alaen ken idarum ni Duterte ken dagiti kakumplot na, ken ti panagpaaresto iti pasurot na a ni Apollo Quiboloy. Nakasuot ken Marcos ti maskara ti "Bagong Pilipinas" ken panangitandudo iti "panagkaykaysa." Kinapudno na, agsagsagana ni Marcos a dumteng iti nadara a rinnupak daytoy a riri iti aniaman a kani-to.

Pinormal laeng ti panaglusulos ni Sara Duterte iti gabinete ti naan-anay a panakaburak ti dati a mangbukbukel ti "uniteam," nga isuda ita ti kangrunaan nga agriribal a paksyon ti agar-ari a dasig. Ita ket naan-a-

nay a domdominanan ti gunglo a Marcos ti pulitika ti agar-ari a sistema, kontrol iti burukrasya, kongreso ken dagiti korte, ken dagiti armado a gamat na. Palalon a kumapkapsot ti bileg ken impluwensya ti dadduma a babassit a gunglo ken partido ti agar-ari a dasig, a ti adu ket nagpauneg wenno nakitinnulongen ken Marcos. Kalpasan a mapurwakanda ti bassit a murkat, kasla nabaybayan dan ti nasaknap a panagsaur ken panangimula ti ranggas dagiti Marcos (kakumplot dagiti Duterte) tapno balbaliw nga ikutan da ti Malacañang.

Ibunbunannag dagiti ringgor ken dinnuklos iti poder dagiti agriribal a bunggoy ti agar-ari a dasig ti palalo a bulok a reaksyunaryo a sistema iti pagilyan. A ti dua a kangrunaan a gunglo a bukuklen dagiti dinastiya a kakaruan iti korapsyon, pasismo, panagparigat iti masa ken panagtraydor iti pagilyan, ket nalawag a mangipakpakita a daytoy a susik ket agserserbi laeng iti bukod nga interes ti tunggal maysa nga agakup ti kinabaknang ken bileg, ken agitunda ti nakarkaro pay a panagsagaba iti nalawa a masa ti umili. Paset a sarsarmingen daytoy a susik ti riri ti dua nga imperyalista a bileg—ti US ken China, partikular ti pa-

naggandat ti China a papigsan ti impluwensya ken kontrol iti pagilian, ken kariten ti dominasyon ken kontrol ti US.

Ti napasas a panagkaro ti susik iti baet dagiti Marcos ken Duterte, ket senyales ti kinauneg ken kinakaro ti krisis iti ekonomya ti agar-ari a sistema, a direkta a nakasilpo iti saan a marisut nga istagnasyon ti sangalubongan a sistema a kapitalista. Gapu iti krisis, bumassit a bumassit ti kinabaknang, bileg ken pribilehiyo a mabalin a paggugudwaan ti nadumaduma a gunglo ti agar-ari a dasig. Dagitoy a dinastiya ket binig nga agbibisin ken bukatot, ken saan da a palpalabsen ti aniaman a kanito nga ibulsa ken ikutan ti amin a mabalin a sakbaben da bayat nga adda da iti turay.

Sigurado nga ad-adda nga agbalin a nabara ken nadara ti rinnupak dagitoy nga agkakaribal iti umay a reaksyunaryo nga eleksyon iti Senado, Kongreso ken dagiti lokal a gubyrno iti umay a 2025. Tatta pay laeng, ar-aramatenen ni Marcos ti pondo ti gubyrno tapno agrikus iti intero a pagilyan ken gatangen ti kinapudno dagiti lokal nga upisyal iti linged ti panangited ti ayuda ken nadumaduma a programa. Us-usaren met ni Marcos dagiti armado a

gamat ti estado tapno lapdan ti umili a lumablaba ken siasinoman a kumarkarit ti panagari na.

Ti krisis ti agar-ari a sistema iti sidong ti rehimen US-Marcos ket agiluklukat ti gundaway para iti nailian-demokratiko a tignay nga iparang ti bulok a sistema iti pulitika. Agiluklukat met daytoy ti gundaway tapno kariten ti naparang a tignay masa ti reaksyunaryo nga eleksyon, itandudo dagiti lider ti nadumaduma a sektor a mangibagbagi ti nadumaduma a pulitika ti umili, ibunannag ken isina ti elitista ken reaksyunaryo a pulitika, ken ilaban a maipatugaw iti Kongreso ken Senado dagiti mangibagi a mangitandudo ti nailian ken demokratiko a tarigagay ti umili.

Daytoy a ket sigurado nga aggun-od ti dadakkel a balligi babaen ti panangisilpo ditoy iti nasaknap panag-organisa ken panagpatignay iti masa. Kadagiti sumaruno a bulan, rumbeng nga ipan amin a kabaelan nga iyabante dagiti dangadang ti masa laban iti panagngato ti presyo dagiti magatgatang, nasaknap a panagkamkam ti daga ken pagbiagan, pasista a represyon iti kaaw-awayan ken kasyudadan, nasaknap a panagdadael iti aglawlaw, kinaawan ti pagsapulan nangruna iti nalawa nga intar ti agtutubo, nababa a tangdan ken sweldo, kasta met, kontra iti maar-aramid a panangiguyod ti Pilipinas iti inter-imperyalista a risiris a parparnuayan ti US.

Ti napeklan a kinabulok ti reaksyunaryo a pulitika iti sidong ti parigat, pasista ken aso-aso a rehimen Marcos ket agiluklukat ti nasayaat a gundaway tapno riingen, organisaen ken patignayen ti umili a Pilipino iti pagkasapulan a daliasaten ti dana ti nailian a demokrasya. Ad-adda a sumaysayaat ti sitwasyon tapno ilawag iti umili a Pilipino a ti panagsagaba, pannakairurumen, kinarigat ken panagbisin ket marisut laeng nu magibusan ti agar-ari a sistema a malakolonyal ken malapyudal babaen ti demokratiko a rebolusyon ti umili tapno gun-oden ti wayawaya ti pagilyan ken kagimongan. **AB**

 <p>Tawen LV No. 13 Hulyo 7, 2024</p> <hr/> <p>Ti Ang Bayan ket maipabpablaak iti lenggwahe a Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ken Ingles. Agawawat ti Ang Bayan kadagiti kontribusyon nga artikulo ken damdamag. Maallukoy met dagiti agbasbasa nga agidanun kadagiti dillaw ken rekomendasyon para iti panagdur-as ti pagiwarnak tayo.</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Linaon</h2> <p>Editorial: Gammatan ti krisis iti pulitika iti sidong ti rehimen US-Marcos 1</p> <p>Tropa ti 87th IB, hinaras ti NPA 3</p> <p>Parigat ken aso-aso iti napalabas a 2 tawen 3</p> <p>Dagiti protesta 3</p> <p>2 tawen a panaggundaway ken panagbusabos 4</p> <p>Marcos, aso-aso ti Kano 5</p> <p>3 sibilyan, pinapatay ti AFP iti Bicol 6</p> <p>Pammadayaw kadagiti martir 6</p> <p>Tignay laban iti Operation Kagaar iti India 6</p> <p>Iti ababa a sarita 7</p> <p>Terorista nga operasyon ti AFP iti CL 8</p> <p>Singin a pakaisagmakan iti Laguna de Bay 9</p> <p>Gera ti US iti Middle East, lumawlawa 10</p>
<p>Ti Ang Bayan ket ipabpablaak ti Komite Sentral ti Partido Komunista ng Pilipinas dua a daras iti tunggal bulan</p>	
<p> ang.bayan@cpp.ph</p>	

Pasista a soldado ti 87th IB, natay iti haras ti BHB

NAGISAYANGKAT TI OPERASYON A haras ti New People's Army (NPA)-Western Samar (Arnulfo Ortiz Command) laban kadagiti pasista a soldado ti 87th 1B iti Barangay Nagbac, Jiabong, Samar idi Hunyo 23. Maysa a soldado ti napatay iti panagatake.

Agimulmula ti buteng ken aliaw iti komunidad ti yunit ti 97th IB iti linged ti Retooled Community Support Program. Iti ulat dagiti residente, nakakampo da iti igid ti kabalbalayan manipud pay Enero tapno agited ti pabuya a "serbisyo iti kagimongan."

Kabayatan na, nagkakadwa dagiti residente ti Sityo San Pedro, Barangay 3, San Jose de Buan, Samar iti maysa nga asembleya idi maudi a lawas ti Hunyo tapno irakurak ti panagkedked da iti panagkampo ti maysa a yunit ti 87th IB iti sityo da. Nangrugi ti panagalad dagiti soldado iti nasao a sityo idi umuna a lawas ti Hunyo para iti plano a detatsment a maitakder iti lugar.

Tapno lapdan ti panagkaykaysa ti bumaryo, pinangtaan dagiti soldado ti kapitan ti barangay, ti lider ti sityo ken konsehal. Binutbuteng dagiti militar a pagsungbaten ken maikulon dagiti nasao a lider nu rauten manen isuda ti NPA iti lugar.

Idi pay awan ti detatsment, siguden a militarizado ti San Pedro manipud Enero. Naimaldit ditoy ti agtutuon a panaglalsing iti karbengan-*tao*.

Marcos, parigat ken aso-aso iti napalabas a 2 tawen

GINASUT NGA UMILI, kangrunaan dagiti mannalon ken mangngalap, manipud iti Metro Manila, Southern Tagalog ken Central Luzon ti nagmartsa idi Hulyo 1 agturong iti Mendiola tapno kundaren ti rehimen Marcos kadagiti parigat ken kontra-umili a patakaran daytoy iti napalabas a dua a tawen. Siningir da ti rehimen iti kumarkaro a krisis iti ekonomya a sagsagabaen ti umili a Pilipino. Para kadagiti mannalon, kangrunaan a sinango da iti napalabas a dua a tawen ti panag-irteng ti krisis iti bagas, nangato a presyo ti taraon ken kumarkaro a kasasaad ti sektor ti agrikultura.

Naisayangkat ti kapada a tignay ken protesta ti mannalon ken grupo iti Ilocos, Southern Tagalog, Bicol, Central Visayas, Panay ken Negros.

Saan a gayyem dagiti Pilipino ti imperyalista a US. Nagprotesta dagiti agtutubo a Pilipino iti panangiyuna ti Youth for Justice and Peace idi Hulyo 4, "Filipino-American Friendship Day," asideg iti embahada ti US iti Manila. Kinundendar da ti gera nga agresyon ti US iti Asia-Pacific ken ti agtululoy a panangrimbaw na iti Pilipinas.

RIMPAC, didigra iti umili. Nasurok 600 aktibista manipud iti International Cancel RIMPAC Campaign ti nagmartsa iti San Diego, California idiy US idi Hunyo 30 tapno ipakansela ti Rim of Pacific *war games* a mapaspasamak iti Hawaii ken iti kabaybayan daytoy manipud Hunyo 27 agingga Agosto 2. Maysa nga aldaw sakbay daytoy, insayangkat da ti Cancel Rimpac 2024 Summit.

Pangta ti welga iti Nexperia. Nagiyuli ti Notice of Strike (NOS) dagiti mangmangged iti sidong ti Nexperia Philippines Inc. Workers Union idi Hunyo 26 iti National Conciliation and Mediation Board Region IV-A iti Calamba, Laguna. Kagiddan daytoy, nagiyaramid ti rali dagiti mangmangged. Nagdesisyon ti unyon nga agidatag ti NOS gapu iti saan a makatao a kundisyon iti trabaho ken panaglalsing ti maneydsment iti *collective bargaining agreement*.

Panangiwaras ni Marcos Jr ti ayuda iti Negros, naumsi. Sinabat ti protesta dagiti progresibo a grupo ti panagbisita ni Ferdinand Marcos Jr. ken ti asawa na a ni Liza Araneta Marcos iti Bacolod City idi Hunyo 26. Nakaituding ni Marcos idi nga agiwaras ti ₱10,000 iti nasurok 8,000 a mannalon nga apektado ti El Niño iti Negros Occidental. Inawagan dagiti raliyista a "band-aid" kadagiti problema iti Negros ti nakabasbassit nga ayuda ken ti panangibunong ditoy kas "pogi points" dagiti Marcos.

Maika-4 a tawen ti Anti-Terrorism Act. Nagturong iti Department of Justice idi Hulyo 3 tapno irupir ti panangibasura iti amin a linteg kanaig iti terorismo ken panangpondo ti terorismo nga inyuli ti departamento laban kadagiti aktibista ken salaknib ti karbengan-*tao* babaen kadagitoy a linteg. Inangay da ti tignay iti maika-4 nga anibersaryo ti mangirurumen nga ATA.

Maika-30 anibersaryo ti Stonewall Manila. Linagip ti grupo a Bahaghari idi Hunyo 26 ti maika-30 anibersaryo ti Stonewall Manila, ti kaunaan a martsa nga inyuna dagiti bakla ken lesbian iti Pilipinas ken iti intero nga Asia. Naadaw ti okasyon iti Stonewall Riots a napasamak iti New York idi 1969 a maibilbilang a napateg a pasamak iti panagbwelo ti tignay para kadagiti karbengan dagiti kabilang iti komunidad ti LGBT. Nadumaduma nga aktibidad met ti insayangkat dagiti grupo ti LGBT idi naudi a lawas ti Hunyo kas panangrambak iti bulan ti Pride ken panagsalaknib laban iti diskriminasyon iti sektor.

Dua a tawen a panaggundaway ken panangbusabos

Iti dua a tawen ni Ferdinand Marcos Jr. iti poder, awan sarday ti panagmaniobra na tapno kontrolen ti pondo ti umili, paatiddogen ti panagari ti gunglo na ken parigaten ti umili kadagiti neoliberal a patakaran.

Iti tengnga ti agsusumbangir a dillaw, pinagbalin ni Marcos a linteg ti panangbuangay ti Maharlika Investment Fund idi Hulyo 2023. Daytoy a linteg ket nangted ken Marcos iti agingga ₱500 bilyon a pondo nga iggem dagiti bangko ti estado. Kaniwas kadagiti umuna a kari, ti Maharlika Investment Corporation nga entidad a mangimatmaton iti MIF ket bukuklen dagiti pinili ni Marcos a teknokrata ken tauhan ti dadakkel a burgesyia ken gangannaet nga institusyon.

Inikkan ni Marcos ti bagbagi na ti ₱4.56 bilyon a *confidential* ken *intelligence funds* (CIF) para iti 2024. Labes pay ditoy, kinontrol na ti ₱449.5 bilyon nga "unprogrammed funds" para kano kadagiti programa nga ayuda ti upisina na. Awan ti nagdumaan daytoy iti "pork barrel" nga indeklara ti Korte Suprema idi 2013 a labsing iti konstitusyon.

Idi Enero 2024, ginandat ni Marcos nga ilusot ti *charter change* para iti deklarado nga intensyon nga ilukat ti ekonomya iti gangannaet a panagpuonan ken para iti limed a panggep a paatiddogen ti panagakem ti bunggoy na iti poder. Pimmalpak daytoy a maniobra kalpasan a maibunannag ti panagaramat dagiti alipures na iti pondo ti umili para iti iskema a People's Initiative ken dagiti panangloko ken pammutbuteng da tapno agpirma dagiti tao. Natubeng iti Senado ti gagem nga ipasa ti linteg para iti panangbuangay ti *constituent assembly* sakbay nga agbwelo ti eleksyon 2025.

Inutil ken parigat iti umili

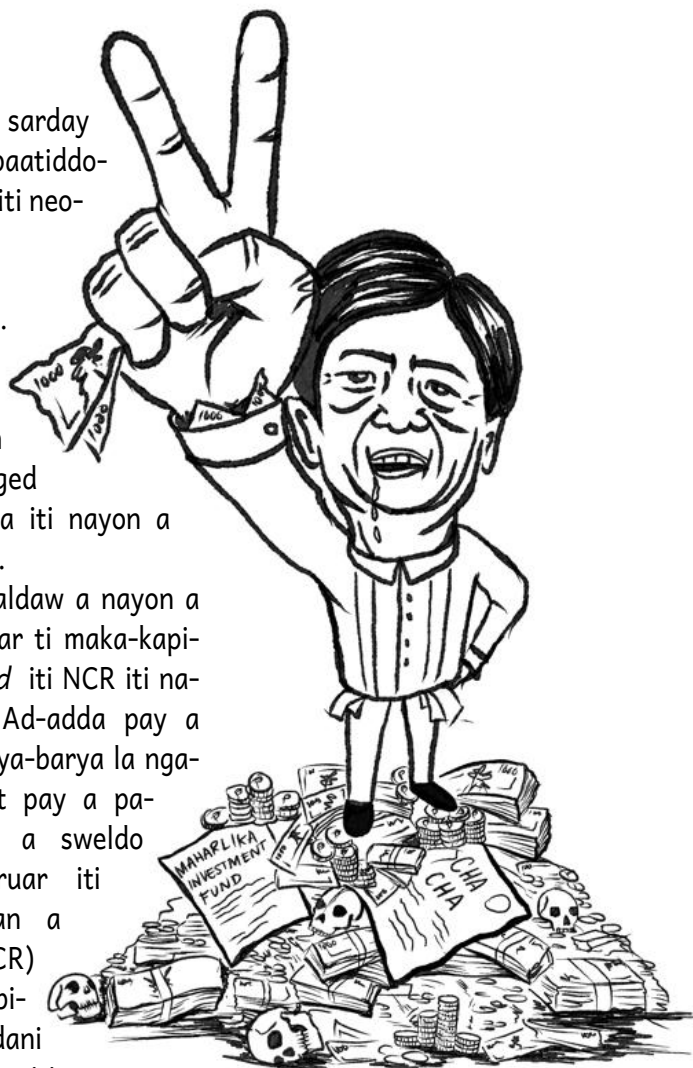
Iti bangir na, awan ti aniaman nga addang ni Marcos tapno makagin-awa ti busabos a kasasaad ti

umili a Pilipino. Awan ti inaramid na a panagsungbat kadagiti panawagan dagiti mangmanged ken empleyado para iti nayon a sweldo ken tangdan.

Insulto ti ₱40/aldaw a nayon a sweldo nga inmandar ti maka-kapitalista a *wage board* iti NCR iti napalabas a tawen. Ad-adda pay a makaparurod ti barya-barya la ngaruden ket inut-inot pay a nangted ti nayon a sweldo (₱30-₱35/aldaw) ruar iti NCR. Ti kangatuan a sweldo a ₱610 (NCR) ket adayo iti makabi-ag a sweldo a dandani ₱1,200/aldaw para iti 5-katao a pamilya.

Iti dua a tawen ni Marcos, awan ti nayon a sweldo dagiti empleyado ti guberno. Agingga iti daytoy Hulyo, inbitin na ti naaramid a linteg a benepisyio ken insentiba dagiti mangmanged iti salun-at nga agserbisyo idi pandemya ti Covid-19.

Bunga dagiti neoliberal a patakaran na, ad-adda a timmayok ti presyo ti taraon ken langis, kasta met ti singir ti kuryente ken danum. Dimmanonen iti ₱56.90/kilo ti presyo ti bagas idi Hunyo, adayo iti kari na a ₱20/kilo ti presyo ti bagas idi eleksyon. Idi Pebrero, ngimmato iti kangatuan iti napalabas a 15 tawen ti tantos ti pananggato ti presyo ti bagas, a mangbukbukel iti bulto ti gastos iti taraon ti pamilya a Pilipino. Palpak ti addang a kontrolen ti presyo idi Agosto 2023, ken saan a napababa ti nasaknap nga importasyon. Direkta a sungsubatan ni Marcos dagitoy a kinapalpak gaputa iggem na mismo ti Department of Agriculture agingga Nobyembre

2023.

Agintutuleng ni Marcos iti panawagan dagiti mannalon a papigsaen ti lokal a produksyon ti pagay ken gatangen ti estado ti ani da iti usto a presyo tapno pababaen ti presyo ti bagas. Paay met ti sungbat na iti tikag iti panawen ti El Niño a nangdadael iti ₱9.5 bilyon a gatad dagiti mula. Imbes a tulungan a bumangon dagiti mannalon, ad-adda pay a pinapigsa na ti liberalisasyon iti importasyon ken inbaba na ti taripa iti imported a taraon, kabilang ti bagas, nga agingga ti 15%. Iti tawen 2024, mapat-patta a nasurok doble ti maang-angkat a bagas ti pagilyan wenna aginga 4.7 milyon metriko tonelada (MT), kumpara iti 2.6 MT idi Hunyo 2022-Hunyo 2023. Kabilang ditoy ti bagas nga maang-angkat umannurot iti 5-tawen a katulagan iti Vietnam nga inareglo ti kasinsin na ken House Speaker a ni Martin Romualdez.

"Dua a tawen..." suruten iti panid 5

Marcos, aso-aso ti Kano

Iti dua a tawen ni Marcos iti poder, uppat a daras a nagbyahe agturong iti US tapno makisarita iti amo na. Iti dua kadagitoy a byahe, pormal a pinirmaan na dagiti militar nu sadinno nga insuko na ti soberanya ken seguridad ti Pilipinas kasukat ti suporta a militar ken pulitikal ti US iti panagari na. Nakaragratsak ti amo na a US iti panangawag daytoy a "nakaregregta" ti relasyon iti baet ti dua a pagilyan iti napalabas a tawen.

Idi Abril 2023, pinirmaan ni Marcos ti "bilateral defense guidelines" nga insagana ti US kas baro a balangkas ti relasyon militar ti dua a pagilyan. Inlukat na ti uppat a loka-syon tapno pagitakderan ti US ti base militar usar ti Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA) ken posible a walo a dadduma pay para kadagiti "saan nga upisyal" a loka-syon. Linaon ti *bilateral guidelines* ti panangitambak kadagiti daan nga alikamen ken lugan-militar ti US iti Pilipinas iti nagan ti "modernisasyon" ti AFP, panangpapardas iti konstruksyon dagiti upisyal ken saan nga upisyal nga EDCA site iti nagan ti panangtarimaan kadagiti kampo militar daytoy, ken mas masansan ken dadakkel a *war games* iti linged ti panangsanay kadagiti sol-

dado a Pilipino.

Sangkasao ni Marcos tatta a tawen ti panagbwelta ti AFP iti panangpapigsa ti kabaelan ti pagilyan a sangwen ti "eksternal a pangta." Sinuportaran daytoy ti Archipelagic Island Defense Concept ti AFP, a nakabalangkas iti estratehiya a *first island chain* ti US tapno palikmutan ti China.

Manipud Marso 2023, rinugian ni Marcos ken ti AFP ti panangipatulod kadagiti ramit a pangkonstruksyon iti naisadsad a barko a BRP Sierra Madre iti Ayungin Shoal. Kaniwas daytoy iti nasurok 20-tawenen a saritaan iti China nu sadinno a nagkari ti Pilipinas a saan na a tari-maanen ti naisadsad a barko ken danum ken taraon laeng ti maipan kadagiti "supply mission" idiyay. Imbes

a balbaliw a makinegosasyon, sinalungasing ni Marcos dayta nga urnos tapno pasgedan ti pungtot ti China ken iduron daytoy nga agaramid ti umuna nga aksyon a mangpabettak ti gera, umannurot met laeng iti mandar ti US.

Iti byahe ni Marcos iti US idi Abril, dimmar-ay isuna iti Trilateral Summit nga inpaawag ti US ken Japan tapno ad-adda a pagpungtoten ti China ken ilukat ti pagilyan iti panagsubli dagiti tropa a Hapones. Daytoy a tawen, inbuyangyang na ti Pilipinas kadagiti tropa ti US ken dagiti alyado daytoy iti NATO iti tinawen a Balikatan ken dadduma pay a *war games*, dagiti *joint patrol* ken *multilateral* a panaglayag ken panagpatayab kadagiti eroplano a panggubat ken *drone* iti South China Sea. Binay-an daytoy ti panangigabsuon ti US kadagiti *midrange missile* a nangparnuay ti reaksyon ti China ken Russia ken nayon pay a mangikabkabil iti pagilyan iti peggad a maiguyod iti gera nga ar-aronan ti US. AB

"Dua a tawen..." manipud iti panid 4

Pammarang a programa ken panangballikog iti pakasaritaan

Kas ti umuna a tawen na, panay pammarang ken panagpagwapo a programa ti inaramid ni Marcos iti maikadwa a tawen na iti poder.

Iti katengnga ti 2023, pinirmaan na ti New Agrarian Emancipation Act (Republic Act 11953) a nangkansela kadagiti saan a nabayadan nga amortisasyon dagiti mannalon iti sidong ti Comprehensive Agrarian Reform Program (CARP). Pammarang ti daytoy nga addang gapu ta iti adu a kaso, awanen iti ima dagiti mannalon ti daga a naala iti sidong ti CARP (naryenda wenna naipasidong iti iskema a *contract growing*).

Awan met ti kagiddan daytoy a serbisyo ken subsidyo a pangsu-

porta iti nangangato a gastos iti produksyon. Pabpabiiten laeng daytoy ti ligal a panag-agaw ti daga (panagatang ken panangiyakar ti titulo) ken nasaknap a panagsukat ti usar dagiti daga a pang-agrikultura agturong iti pang-komersyal ken real estate. Para kadagiti mannalon, awan mamaay na ti pabuya ni Marcos a panangted ti Certificate of Land Ownership Award iti nadumaduma a paset ti pagilyan, a naaramat laeng nga okasyon kas pakauna a rali a pangkampanya kadagiti kabagyan ken kaalyado na a tumaray iti eleksyon 2025.

Iti tengnga ti bisin ken panagirigat, indatag na ti \$3-bilyon a programa a "food stamp" kas "priority a programa" ti gubyrno na. Awan nagdumaan daytoy kadagiti pangtapal ken saan nga epektibo a programa a pamedped a gi-

nastusan dagiti utang manipud kadagiti imperyalista nga institusyon. Kabilang ditoy ti ₱500 bilyon nga Ayuda sa Kapos ang Kita Program (AKAP) ti kasinsin na a *house speaker* ti Kongreso, ₱29/kilo a bagas kadagiti pagtagilakuan a Kadiwa ken ania pay dita a pammarang a programa. Maar-aramat dagitoy a programa tapno mangpulitika ken mangpasuksok para iti umadani nga eleksyon.

Idi Enero, nangbusbos ni Marcos ti ₱29 milyon iti maysa nga aldaw tapno ibwelo ti "Bagong Pilipinas," maysa a kampanya a naipasurot iti islogan a "Bagong Lipunan" ti diktador nga ama na. Pinaaramidan na pay daytoy ti himno ken sapata, a kas ken Hitler ken ti pasista nga ama na, ken inmandar na a kantaen ken bitlaen iti amin a pagadalan ken upisina ti estado. AB

3 sibilyan, pinapatay ti AFP idiy Bicol

ITI MAKALAWAS LAENG, tallo a sibilyan ti pinapatay ti Armed Forces of the Philippines (AFP) iti Sorsogon ken Masbate iti Bicol. Dua kadagiti biktima ket parparuaren da a kamkameng ti New People's Army (NPA) a napapatay kadagiti engkwentro.

Idiy Sorsogon, pinaltopaltogan dagiti soldado ti 31st IB ni Niño Henera bayat a nakatugaw iti igid ti kalasada iti Barangay Trese Martires, Casiguran idi Hunyo 26 alas-10 ti rabii. Segun kadagiti residente, nakangneg da ti agingga 10 a putok ti paltog sakbay a nakita da ti bangkay ti biktima.

Iti ili ti Donsol, pinaltopaltogan ken napapatay ti pareho a yunit militar ti 39-tawen a ni Arnel Espiritu idi Hunyo 20, alas-4 ti parbangon. Magmagna laeng isuna asideg iti pagkamkampanoan dagiti soldado iti sentro ti Barangay Gogon idi pinaltopaltogan da isuna.

Tapno libasan ti sungsubatan da, dagus a napan dagiti soldado iti pamilya ti biktima tapno butbutngen ken pangtaan dagitoy a saandan nga agiyuli ti reklamo. Kalpasan daytoy, nagkampo ti 31st IB iti *evacuation center* ti Barangay Gogon.

Idiy Masbate, pinapatay dagiti soldado ni Boyet Rodrigo iti Barangay Miabas, Palanas idi Hunyo 23. Segun kadagiti residente, pinaayaban dagiti soldado a nagpamarang a mannakigubat ti NPA ni Rodrigo iti maysa nga abandonado a balay ken idiy a pinaltopaltogan da. Nakumpirma a soldado ti AFP dagiti ken Rodrigo idi pinangtaan da dagiti upisyal ti barangay a mapapatay da nu saan da nga agpirma iti kasuratan a mangpanpaneknek nga adda engkwentro a napasamak iti lugar.

Panagbomba. Balbaliw a nagbomba ken nagistraping dagiti soldado ti AFP iti nabantay a paset ti Barangay Cambitala, Pantabangan, Nueva Ecija idi Hulyo 4. Inkabil daytoy iti peggad ti dua a sibilyan ken nakaro a naapektaran ti pagbiagan ti masa iti lugar. Palalo a troma ken buteng ti inpaay ti panagbomba kadagiti komunidad.

Dagiti martir ti Pantabangan ken Tuy, napadayawan

BINIGBIG KEN PINADAYAWAN ti rebolusyonaryo a tignay dagiti namartir a Nalabbaga a mannakigubat ti New People's Army (NPA) kadagiti napasamak a rinnupak iti Pantabangan, Nueva Ecija ken iti Tuy, Batangas.

Pimmusay ti sangapulo a Nalabbaga a mannakigubat ken kumander ti NPA-Central Luzon iti dependensibo a labanan iti 84th IB iti Barangay Malbang, Pantabangan idi Hunyo 26.

Nabigbig dagiti namartir a da Hilario Guiuo (Ka Berting/ Tonyo), Harold Menosa (Ka Luzon), Marian Castro (Ka Lunti), Archie Arceta (Ka Sorral/Teo), Asaze Galang (Ka Shyla/Cha), Pepito Bautista (Ka Dylan), Noel Bedonia (Ka Eric/Tagumpay), Noel Bedonia Jr (Ka Angel), Reynan Mendoza (Ka Mel) ken Angelika Villalon (Ka Molly). Nagtaud da iti nadumaduma a henerasyon ken dasig, iti intar ti mannalon, mala-mangmangged, tsuper, tao ti simbaan ken kabataan-estudyante.

Idiy Batangas, pinadayawan ti rebolusyonaryo a tignay ti panagbuwis ti biag da Gladys Cassandra Mendoza (Ka George/ Gabriela Saka), Jethro Royce Magtira (Ka Alex) ken Jian Markus Tayco (Ka Reb) iti labanan idiy Barangay Bolbok, Tuy idi Hunyo 23.

Iti dua a labanan, natured a sinango dagiti martir dagiti kabusor ken sibubukel ti panggeddeng da a nangiggem ti armas agingga iti maudi nga anges da.

Kinundenar met dagiti grupo ti karbengan-tao ti panangbastos dagiti soldado kadagiti bangkay dagiti mannakigubat. Awanan-bain nga ipasapaknap ti militar iti *social media* dagiti ladawan a mangiparparang kadagiti bangkay. Nakapadas met ti pananglipit militar dagiti kapamilya, gagayem ken grupo iti karbengan-tao bayat matamtaming ti panangala iti bangkay dagiti pimmusay.

Sangalubongan a tignay laban iti Operation Kagaar iti India, naiyaramid

INSAYANGKAT TI NADUMADUMA nga organisasyon iti intero a lubong idi Hulyo 1 dagiti aktibidad ken protesta da kas paset ti sangalubongan nga aldaw ti tignay laban iti Operation Kagaar iti India. Iti sidong daytoy nga operasyon, a narugian a maipatungpal idi Enero, saan a bumba iti 130 sibilyan ken rebolusyonaryo ti pinapatayen ti estado ti India.

Ti Operation Kagaar a narugian idi 2017, ket maysa nga operasyon militar a paset ti nasaksaknap pay nga operasyon a kontra-insurhensya nga Operation SAMADHAN-Prahar iti India. Iti linged ti pananglaban kadagiti Maoista, sipaparang a matartarget dagiti Adivasi (dagiti katutubo) ti India a makidangdangadang para iti karbengan da iti daga, kabakiran, danum ken biag.

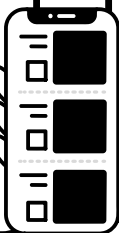
Nangipeksa ti pannakikaykaysa iti aldaw ti tignay ti International League of Peoples' Struggles Commission 10 ken International Indigenous Peoples' Movement for Self-Determination & Liberation. Adda met ti tignay dagiti grupo manipud India, China, Russia, Turkey ken dagiti pagilyan iti Europe. Nagiyebkas met ti panagsupyat iti Operation Kagaar dagiti demokratiko nga organisasyon ti Pilipinas iti protesta idi Hulyo 1.

Nagdeklara met ti Komite Sentral ti Partido Komunista ng Pilipinas ti Bulan ti Pannakikaykaysa (Hunyo 20-Hulyo 20) iti dangadang ti umili nga Indian, nangruna iti masa nga Adivasi laban iti Operation Kagaar.

₱35 laeng!

ti makapainsulto a nayon a sweldo nga inpaay ti NCR Regional Wage Board para iti 2024, nga awan pay 1% iti pastrek dagiti kapitalista.

Nakaad-adayo daytoy a nayon iti kasapulan a ₱600 a nayon tapno madanon ti makabiag a sweldo.

82%

dagiti Pilipino ti mangal-ala ti damdamag *online*, kabilang iti *social media* (63%); 46% ti nakatutok iti telebisyon ken 13% kadagiti dyaryo. Iti *online*, kangrunaan a pagal-alaaan ti Facebook (61% manipud 72%), Youtube (45%), Facebook Messenger (26%) ken Tiktok (23%).

Nagtaudan: Reuters Institute Digital News Report 2024

1,901 ALDAW

nabalud idia UK ni Julian Assange, Australian a nangbuangay ti Wikileaks.

Nawayawayaan isuna idi Hunyo 24 kalpasan a makiareglo nga umamin a nagbasol iti maysa kadagiti 17 a kaso ti pananglipit nga inyuli ti US gapu iti panangiwaraagawag na iti publiko kadagiti sikreto a dokumento ti US ken panangikabil kadagitoy iti wikileaks.org.

₱0.77/kwh

ti ingatuan ti singir ti **Meralco** iti binulan manipud Hulyo agingga Setyembre.

21,000 ubbing

iti Gaza ti saan a mabirukan gapu iti gera a henosidyo ti Israel.

Isuda ket mapukpukaw, dinesaparesido, nakabalud, naitabon kadagiti narsuod a pasdek wenno kadagiti mass grave. Iti **15,694** nga ubbing a dokumentado a napapatay, **sobra a kagudwa pay laeng ti nabigbig.**

53

nasayang nga aldaw ti panagisuro idi napalabas a serrek. Nasurok kagudwa daytoy (32 aldaw) ket gapu iti sobra a pudot ken dadduma a kalamidad.

Resulta daytoy kadagiti kamali a patakaran ken kinaawan ti naan-anay a pondo ti guberno iti edukasyon, segun iti ACT.

112

salaknib ti karbengan-*tao* ken mangmanged iti panagdur-as ken saan a bumaba iti 20 *non-government organization* ti naiyulian ti pinarbo a kaso a "**terrorism financing**" iti baro a serye ti pananglipit kadagiti aktibista ken dagiti organisasyon a tumultulong kadagiti marigrigat

Bigas 29

limitado a programa ti rehimen Marcos tapno ilako ti **baak a bagas** a nakaimbak kadagiti bodega ti NFA kadagiti karirigatan a pamilya iti presyo a ₱29/kilo.

Inkumpara daytoy ti KMP iti dadael a bagas wenno "bukbok rice" nga ipappapilit nga ipakan ti rehimen Duterte kadagiti nakurapay idi 2018.

Didigra nga ituntunda dagiti terorista nga operasyon ti AFP iti Central Luzon

Nasaknap a perdisyon iti sibilyan a mannalon, mangmanged-talon ken uray dagiti ubbing ti inbati dagiti nasaknap ken agsasaruno a terorista nga operasyon ti Armed Forces of the Philippines (AFP) kadagiti prubinsya ti Aurora, Nueva Vizcaya ken Nueva Ecija idi Mayo ken Hunyo.

Aglaplapusanan a ranggas ken panangiluges iti internasyunal a makatao a linteg ti inpamatmat dagiti pasista a soldado. Dagiti sibilyan ti pinagipapasan ti AFP iti luksaw da kalpasan ti rinnupak iti baet ti 72nd Division Reconnaissance Company ken ti New People's Army (BHB) idi Mayo 20 ken 21 kadagiti nasulineken a paset ti Dipaculao iti Aurora, agingga iti nadara a pampapatay da iti 10 a Nalabbaga a mannakigubat idi ay Pantabangan, Nueva Ecija idi Hunyo 26. Awan pilpilienna ti inaramid a panagpatudo ti bala ken bomba dagiti pasista a militar idi ay Alfonso Castañeda iti Nueva Vizcaya idi Hunyo 20.

Nangrugi a naipasidong ti Aurora iti FMO (Focused Military Operation) idi 2021. Segun kadagiti residente, nadumaduma a porma ti panaglabsing iti karbengan-tao ti sinagaba da iti napalabas a bulbulan, manipud iti peke a panagpasuko a kunada ket pamuspusan tapno makakubra ti militar ken dagiti lokal a pulitiko ti pondo, kasta met ti panangbastos iti kababaihan ken panangpairot iti gunay dagiti umili uray iti panagtalon.

Lalo nga imminget dagitoy a panaglabsing mano a lawas sakbay ti engkwentro idi Mayo 20 ken nagtuloy agingga agtapos ti Hunyo iti mano pay a barangay. Nagipatungpal da ti tsekpoynt, karpyu, panaghalughog, interrogasyon ken dadduma pay a taktika ti militar. Kadagsenan ti panangiparit da iti panagtalon nangruna dagiti babassit a mannalon nga awanan daga nga agum-uma iti kabanbantayan ti Dipaculao ken Maria Aurora. Gapu iti operasyon

militar, pwersaan a napapanaw ti dumanon iti 2,500 nga indibidwal idi Mayo.

Kuna dagiti residente, limmabas ti maysa a panawen ti panagmumula nga awan ti naimula wenno naitalon da. Uray dagiti mangmanged-talon nga agbunbunag ti niyog ken nateng ket apektado gapu iti limitasyon iti panaggunay nga inpatungpal ti AFP. Gapu ditoy, segun kadakuada ket nadoble pay ti saplit ti El Niño iti pagbiagan da.

Naranggas a panagraut

"Overkill" a maibilang saan laeng ti panagpakat ti rinibo a soldado kadagiti ili ti Dipaculao ken Maria Aurora, nu di ket ti panagara-mat ti dua nga *attack helicopter* ken dadduma pay a lugan a pangtanga-tang.

Kaadwan kadagiti bomba ket naitennag kadagiti kabanbantayan nga kasla awan met a talaga ti punpuntiryaen na, istorya dagiti residente. Kabayatan na, dagiti bala a nausar iti istraping ket naipunta kadagiti kabalbalayan, kapagayan ken

uray kadagiti taraken nga ayup dagiti residente.

Tapno kaluban ti krimen da, napaspas a tinapalan dagiti soldado dagiti nadadael nga atep gapu iti istraping, ngem awan ti inted da nga anyaman a kumpensasyon para iti danyos iti pagbiagan da nga intunda dagiti operasyon. Panagkita dagiti residente, uray desperado ti militar nga ilemmeng ti ebidensya ti terorismo da, naparang latta ti kinawawan bibiang da iti perdisyon kadagiti mula ken taraken da nga ayup nga inbati dagiti operasyon militar.

Buteng ti inpasaknap dagiti operasyon militar, nangruna kadagiti ubbing a biktima. Segun kadagiti nagannak, saanen a nakastrek iti eskwelaan dagiti annak da gapu iti suspensyon ti klase operasyon.

Posible a pannakiraman dagiti tropa a Kano

Kabayatan na, agtultuloy pay a maam-amiris dagiti ulat ti sumagmamano a saksi a karaman dagiti tropa nga Amerikano iti nadara nga engkwentro idi Hunyo 26 a nangkettel iti biag ti 10 a Nalabbaga a mannakigubat iti Pantabangan, Nueva Ecija.

Batay iti inisyal nga ulat dagiti saksi, adda sumagmamano a tropa nga Amerikano a kadwa ti 84th IB iti engkwentro iti Pantabangan. Saan a naklaro nu anya ti nagbalin a papel dagiti gangannaet a tropa, ngem posible kano a naggapu da iti Fort Magsaysay, Nueva Ecija—a maysa kadagiti siyam nga "agreed locations" nga ipapaaramat ti reaksyunaryo a gubyerno iti US iti sidong ti Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA). Dumanon laeng iti maysa ket gudwa nga oras a byahe ti kaadayo ti Fort Magsaysay iti Pantabangan. AB

Singin a pakaisagmakan iti Laguna de Bay

Panpandayen tatta dagiti komunidad iti aglikmot ti Laguna de Bay ti panagkaykaysa da tapno sanguen ti pangta ti peggad nga itunda ti kambal a proyekto a Laguna Lakeshore Road Network Project (LLRNP) and Laguna Lake Floating Solar Project. Pagam-amkan dagiti mangngalap ken residente ti ibunga daytoy a pannakaperdi ti aglawlaw ken pagbiagan kasta met ti pannakalabsing ti karbengan da.

Ti Laguna de Bay wenko Laguna Lake, ti kadakkelan a dan-aw iti Pilipinas ken maikatlo a kadakkelan a dan-aw iti Southeast Asia. Napateg daytoy para iti irigasyon, panagkalap ken suplay ti danum iti rehiyon. Imatmatonan ti Laguna Lake Development Authority (LLDA) ti "panagpadur-as" iti dan-aw.

LLRNP, duron ti ADB

Kas ti dadduma a nagagarbo a proyekto nga imprastruktura, ti LLRNP ket pondoan ti pautang manipud iti Asian Development Bank (ADB), bangko nga intakder ti Japan a pagayusan ti sobra a kapital na. Maysa daytoy kadagiti kadakkelan a proyekto a pakaiapanan ti "official development assistance" ti Asian Development Bank (ADB) iti pagilyan.

Ti LLRNP ti 37.4 kilometro nga *expressway* wenko nalawa a kalsada iti takdang (*embankment*) ti dan-aw. Mangrugi ti kalsada iti Lower Bicutan, Taguig City ken agmurdong iti Calamba City, Laguna. Malaksid ditoy, maitakder met ti 6.1 kilometro a "connecting roads" ken 7.3 kilometro nga "interchange road" ken "slip road." Gumastos daytoy ti ₱174.3 bilyon. Idi Hunyo 20, inyulat ti Department of Public Works and Highways a 97% a kumpleton ti detalyado a disenyo ti LLRNP. Naki-pagmiting metten idi Hunyo ti rehimen Marcos iti Export-Import Bank of Korea, a kabinnadang ti ADB, a mangpondo iti maysa a paset ti proyekto (7.94 kilometro a dalan manipud Lower Bicutan agingga Alabang).

Laguna Lake Floating Solar Project

Iti linged ti panangpartuat ti "renewable" wenko nadalus nga enerhiya, maidurduron tatta ti La-

guna Lake Floating Solar Project. Sumakop iti 2,000 ektarya ti dan-aw ti *solar panel* iti paset dagiti syudad ti Calamba, Sta. Rosa ken Cabuyao ken kadagiti ili ti Bay ken Victoria. Mapatta-patta a dumanon iti 10,000 a mangngalap ken dadduma pay a residente a naka-sanggir iti dan-aw ti pagbiaganna ti maapektaran.

Inted ti LLDA dagiti kontrata iti panangitakder ti *solar panel* iti AC Energy Corporation dagiti Ayala (800 ektarya), nagsugponan ti SunAsia Energy Inc. ken Blueleaf Energy (1,000 ektarya) ken iti Singaporean a kumpanya a Vena Energy (200 ektarya). Iti tantya dagiti kumpanya, dumanon iti kabuklan a 2.57 *gigawatts* ti kuryente ti partuaten dagitoy.

Idi Hunyo, inikkan ti Department of Energy ti SunAsia ti sangapulo a sag-25 tawen a kontrata para iti operasyon daytoy. Segun iti kumpanya, rugian daytoy ti konstruksyon ti proyekto iti sumaruno a tawen ken maluktan para iti komersyal nga operasyon na inton 2026.

Dagitoy a kumpanya, a kadawyan a kasosyo dagiti gangannaet a kumpanya gapu ta awan ti kabaellan ti pagilyan nga agpartuat ti *solar panel*, ket agibukbukbok tatta ti dadakkel a pondo para iti "renewable" nga enerhiya. Agkakaud ti pastrek dagiti burges kumprador ken gangannaet a kumpanya para iti pamarang a panangitandudo iti "nadalus" nga enerhiya iti pagilyan.

Nalawa a pannakadadael

Mangitunda ti nalawa a pannakadadael ti Laguna de Bay ti dua a proyekto. Dadaelen ken posible a sa-

bidongen dagiti operasyon a *dredging* ti LLRNP ti danum, dagiti ayup ken mula iti dan-aw. Pagam-amkan a dadaelen daytoy dagiti kritikal a taeng (*habitat*) ken mangipaay ti masansan a panaglayus nangruna iti panawen ti napipigsa a panagtudo.

Kastoy met ti epekto dagiti *solar panel* a maitakder. Apektaran daytoy ti kalidad ti danum ken balanse ti natural a galad ti dan-aw nangruna ket lapdan daytoy ti panangpunta ti silnag ti init iti kadanuman.

Adda met dita ti amak dagiti residente a posible a mapadisi da saan laeng nga iti takdang ti dan-aw, nu di ket uray kadagiti komunidad nu sadinno a maiwayat dagiti "access road" ti LLRNP. Tubngen met dagiti *solar panel* ti pagnaan dagiti bangka ken masakop uray dagiti sangladaan dagiti mangngalap.

Iti sango dagitoy, agsasaruno nga aktibidad kas kadagiti porum, konsultasyon ken panagtataripnong ti inangay ti Save Laguna Lake Movement ken Pambansang Lakas ng Mamamalakaya (Pamalakaya)-Bay kadagiti napalabas a lawas tapno tubngaren ti pangta ti dua a proyekto. Ipagpaganetget da nga isardengen dagiti proyekto.

